

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Росица Кирилова Еникова-Косовска, дм,
МУ-Плевен, ФОЗ, Катедра по хигиена, медицинска екология, професионални
заболявания и МБС,

член на научно жури съгласно Заповед на Ректора на МУ-Варна №
Р-102-260/23.06.2022 г. по процедура за заемане на академична
длъжност „професор“ по специалност „Хигиена (вкл. трудова,
комунална, училищна, радиационна и др.)“ към Факултет
„Обществено здравеопазване“ към Медицински Университет –
Варна.

Конкурсът е обявен в ДВ бр.32/26.04.2022 г., в област Висше образование 7 -
„Здравеопазване и спорт“, по професионално направление 7.1. „Медицина“ и научна
специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)“, за
нуждите на катедра „Хигиена и епидемиология“ към факултет „Обществено
здравеопазване“. В конкурса участва един кандидат – доц.д-р Дарина Найденова
Христова, дм, с призната медицинска специалност „Хранене и диететика“(2011 г.).

За становище е предоставен следният обем научна продукция, публикувана след
избора ѝ за доцент (2015 г.), която покрива и надхвърля установените наукометрични
критерии:

- Монография (хабилитационен труд) в пълен текст на тема „Нарушения в
хранителното поведение. Аспекти от клиничната практика на лекаря по хранене
и диететика“(2022);
- Пълен текст на 24 статии и доклади, 6 от които публикувани в научни издания,
реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна
информация; 9 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с
научно рецензиране или в редактирани колективни токове; 9 статии извън
минималните наукометрични изисквания;
- Резюмета на: докторската дисертация на кандидатката, на хабилитационния
труд; на 15 статии и доклади, публикувани в реферирани бази данни и в
нереферирани списания.

Приложен е списък от 96 доклади и постери, изнесени пред национални и
международни научни форуми у нас и в чужбина. Документирано е участието на доц.
д-р Д.Найденова в 19 научни проекта, одобрени и финансирани от МУ-Варна, Община
Варна, фонд Наука и др.

Приложената авторска справка за приносите на научните трудове и доклади е
реалистична и обективна.

Доц. д-р Д.Найденова (след избора ѝ за доцент) е съавтор в три университетски
учебника и три учебни пособия за студенти в областта на хигиената и екологията.

Учебната ѝ натовареност, главно с лекции, е висока, през последните 4 години
двукратно надхвърля норматива. Учебните дисциплини, които преподава, са в
областите околна среда и здраве, хигиена и екология, хранене и диететика, хранене и

социално значими здравни проблеми, хигиена на хранене, безопасност на храните и др. за магистри по медицина, дентална медицина, фармация, здравен мениджмънт, ОКОЗ и за медицински сестри, лаборанти, помощник-фармацевти и други бакалавърски медицински специалности.

Прави впечатление активността на доц.д-р Д.Найденова като научен ръководител на докторанти, двама от които са защитили успешно, а б са в процес на разработване на дисертации. Ръководи също така специализанти-медици в СДО за придобиване на специалност по „Хранене и диететика“ и дипломанти от магистърски програми. Понастоящем е председател на държавна комисия за полагане на държавен изпит по „Хранене и диететика“.

Научната продукция на доц. д-р Д. Найденова е в областта на храненето и диететиката в аспекта на връзката им с много актуални съвременни неинфекциозни патологии, придобиващи в 21 век тревожно епидемичен характер. Основни теоретични, а и приложни са приносите в областите на нарушенията в хранителното поведение, храненето в периода на майчинството, в неонаталния и кърмачески период, на хранителните поведение и статус при подрастващи, на значението на много актуални днес хранителни дефицити. Изследванията в екип с клинични специалисти – акушер-гинеколози, педиатри, психиатри и др., дават основание за задълбочено разглеждане на проблеми, свързани с патогенезата, епидемиологията, клиничната симптоматика, диагностиката и диетотерапията като важна част от лечебната стратегия.

Безспорен принос носи втората монография на доц. д-р Д.Найденова (издадена след избора ѝ за доцент), в която се разглеждат нарушенията в хранителното поведение, тяхната класификация, генетичните и епигенетични фактори за появата и развитието им (анорексия невроза, булимия невроза, орторексия, бигорексия, компулсивно хранене). Немаловажна за разпространението им е и ролята на съвременната информационна среда, която агресивно проповядва „здравословни“ модели на хранене, водещи до хранителни дефицити на макро- и микронутриенти, с преки и отдалечени негативни последствия за здравето, включително репродуктивното. Казусите от реалната медицинска практика на авторката са пример за отговорния ѝ подход към диагностиката и диетотерапията.

В интересите на доц. д-р Д.Найденова влиза и нутригенетиката. В научната ѝ продукция сериозно място заемат проблемите за ролята на витамин D като епигенетичен фактор и ефектите му в етиологията на затлъстяването, метаболитните, когнитивните нарушения, остеопорозата, някои автоимунни патологии и др. В интересен ракурс е проучването на кетогенната диета като възможен терапевтичен подход при метаболитни нарушения, аутизъм, Алцхаймер и др. Има изследвания върху потребностите от ω -3 МК, витамин B₁₂ при бременност и кърмене; върху хранителните алергии и желязодефицитни анемии в кърмаческата възраст. При подрастващите са изучавани моделът и режимът на хранене, физическата активност; установени са дефицити на витамините C, B₁, B₂, ФК, А, D, на ω -3 МК, на калций, фибри, биофлавоноиди при девоите. Въз основа на реални данни за хранителния статус при деца с адолесцентна идиопатична сколиоза са формулирани препоръки за хранене и суплементиране.

В полезрението на авторката попадат и други проблеми, свързани с превантивните аспекти на науката за хранене – например ролята на кофеина и антиоксидантите в предпазно-професионалното хранене, технологичните адитиви, някои биологични рискове от бактериални хранителни инфекции.

Изложението дава основание за висока оценка на теоретичната и приложна научна дейност на доц.д-р Д.Найденова. Тя е опитен преподавател, с утвърдени педагогически умения на различни квалификационни равнища в обучението на студенти – магистри и бакалаври. Висока оценка може да се даде и на активността ѝ като научен ръководител на докторски дисертации, на специализанти и дипломанти. Натрупаните значителен научно-теоретичен, методологичен и педагогически опит и потенциал ѝ дават възможност за успешна кариерна реализация в областта на превантивната медицина и като университетски преподавател.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представената научна продукция, учебно-преподавателската дейност в мултидисциплинарната област на хигиената и превантивната медицина, изявените възможности за научно-теоретична и педагогическа дейности ми дават основание за становището: доц. д-р Дарина Найденова Христова да заеме академичната длъжност „професор“ по научната специалност „Хигиена“ в Катедра „Хигиена и епидемиология“ при Факултет „Обществено здравеопазване“ на МУ – Варна, в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника на МУ-Варна за неговото приложение.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

.....

(доц. д-р Росица К.Еникова-Косовска, дм)

15 август 2022 г.